

Edi?ie provizorie

HOT?RÂREA CUR?II (Camera a zecea)

30 mai 2018(*)

„Trimitere preliminar? – Securitatea social? a lucr?torilor migran?i – Coordonarea sistemelor de securitate social? – Regulamentul (CE) nr. 883/2004 – Domeniu de aplicare material – Articolul 3 – Declara?ie a statelor membre în conformitate cu articolul 9 – Pensie de tranzi?ie – Calificare – Regimuri legale de prepensionare – Excep?ie de la regula de cumulare a perioadelor în temeiul articolului 66”

În cauza C?517/16,

având ca obiect o cerere de decizie preliminar? formulat? în temeiul articolului 267 TFUE de S?d Apelacyjny w Gda?sku III Wydzia? Pracy i Ubezpiecze? Spo?ecznych (Curtea de Apel din Gda?sk, Sec?ia a III?a pentru litigii de munc? ?i asigur?ri sociale, Polonia), prin decizia din 20 septembrie 2016, primit? de Curte la 4 octombrie 2016, în procedura

Stefan Czerwi?ski

împotriva

Zak?ad Ubezpiecze? Spo?ecznych Oddzia? w Gda?sku,

CURTEA (Camera a zecea),

compus? din domnul A. Borg Barthet, îndeplinind func?ia de pre?edinte de camer?, doamna M. Berger ?i domnul F. Biltgen (raportor), judec?tori,

avocat general: domnul E. Tanchev,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scris?,

luând în considerare observa?iile prezentate:

- pentru Zak?ad Ubezpiecze? Spo?ecznych Oddzia? w Gda?sku, de A. Bo?truczyk, radca prawny;
- pentru guvernul polonez, de B. Majczyna, în calitate de agent;
- pentru guvernul danez, de J. Nymann?Lindgren, de M. N. Lyshøj ?i de C. Thorning, în calitate de agen?i;
- pentru Parlamentul European, de A.?M. Dumbr?van ?i de A. Pospíšilová Padowska, în calitate de agen?i;
- pentru Consiliul Uniunii Europene, de A. Norberg ?i de K. Ple?niak, în calitate de agen?i;

– pentru Comisia Europeană, de D. Martin și de A. Szmytkowska, în calitate de agenți, având în vedere decizia de judecare a cauzei și concluzii, luat după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolelor 1, 3 și 9, precum și validitatea articolului 66 din Regulamentul (CE) nr. 883/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială (JO 2004, L 166, p. 1, Ediție specială, 05/vol. 7, p. 82, rectificare în JO 2004, L 200, p. 1), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (UE) nr. 465/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 mai 2012 (JO 2012, L 149, p. 4) (denumit în continuare „Regulamentul nr. 883/2004”).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între domnul Stefan Czerwiński, pe de o parte, și Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Gdańsku (Casa de Asigurări Sociale, filiala Gdańsk, Polonia) (denumit în continuare „ZUS”), pe de altă parte, în legătură cu refuzul acesteia din urmă de a lua în considerare, în vederea acordării unei pensii de tranziție, a perioadelor de cotizare corespunzătoare activităților desfășurate de persoana interesată în alte state membre ale Uniunii Europene sau ale Spațiului Economic European (SEE).

Cadrul juridic

Acordul privind Spațiul Economic European

3 Potrivit articolului 29 din Acordul privind Spațiul Economic European din 2 mai 1992 (JO 1994, L 1, p. 3, Ediție specială, 11/vol. 53, p. 4):

„Pentru a asigura libera circulație a salariaților și a lucrătorilor care desfășoară o activitate independentă, părțile contractante garantează, în domeniul securității sociale, așa cum se prevede în anexa VI, salariaților și lucrătorilor care desfășoară o activitate independentă, precum și persoanelor aflate în întreținerea acestora, în special:

- (a) cumularea, în scopul dobândirii și păstrării dreptului la prestații și la calculul valorii prestațiilor, a tuturor perioadelor luate în considerare în temeiul legislațiilor mai multor țări;
- (b) plata prestațiilor către persoanele rezidente pe teritoriile părților contractante.”

4 Anexa VI la Acordul privind Spațiul Economic European, astfel cum a fost modificat prin Decizia nr. 76/2011 a Comitetului mixt al SEE din 1 iulie 2011 (JO 2011, L 262, p. 33), menționează la punctul I, intitulat „Coordonarea generală a securității sociale”, Regulamentul nr. 883/2004 și modificările sale ulterioare.

Dreptul Uniunii

5 Potrivit considerentului (33) al Regulamentului nr. 883/2004:

„Este necesar ca regimuri legale de prepensionare să fie incluse în domeniul de aplicare a prezentului regulament, garantându-se astfel egalitatea de tratament și posibilitatea exportării prestațiilor de prepensionare, precum și acordarea prestațiilor familiale și de îngrijire a sănătății persoanelor în cauză, în conformitate cu dispozițiile prezentului regulament. Cu toate acestea,

este adecvat s? se exclud? regula cumul?rii perioadelor pentru ob?inerea dreptului la aceste presta?ii, întrucât regimuri legale de prepensionare exist? doar într?un num?r foarte limitat de state membre.”

6 Articolul 1 din acest regulament, intitulat „Defini?ii”, are urm?torul cuprins:

„În sensul prezentului regulament:

[...]

(x) prin «presta?ie de prepensionare» se în?eleg toate presta?iile în numerar, altele decât ajutorul de ?omaj sau pensia anticipat?, acordate începând de la o anumit? vârst? lucr?torilor care ?i?au redus, încetat sau suspendat activit?ile profesionale pân? la vârsta la care îndeplinesc condi?iile pentru ob?inerea unei pensii pentru limit? de vârst? sau a unei pensii anticipate, primirea acesteia nefiind condi?ionat? de disponibilitatea persoanei în cauz? fa?? de serviciile de ocupare a for?ei de munc? din statul competent; prin «presta?ie anticipat? pentru limit? de vârst?» se în?elege o presta?ie acordat? înainte ca persoana în cauz? s? fi atins vârsta normal? de pensionare ?i care fie continu? s? fie furnizat? dup? atingerea vârstei men?ionate, fie este înlocuit? cu o alt? pensie pentru limit? de vârst?;

[...]”

7 Articolul 3 din regulamentul men?ionat, intitulat „Domeniul de aplicare material”, prevede la alineatul (1):

„Prezentul regulament se aplic? tuturor legisla?iilor referitoare la ramurile de securitate social? privind:

[...]

(d) presta?iile pentru limit? de vârst?;

[...]

(i) presta?iile de prepensionare;

[...]”

8 Articolul 6 din acela?i regulament are urm?torul cuprins:

„Cu excep?ia cazului în care prezentul regulament prevede altfel, institu?ia competent? a unui stat membru a c?rui legisla?ie condi?ioneaz?:

- dobândirea, men?inerea, durata sau recuperarea dreptului la presta?ii;
- beneficiul unei anumite legisla?ii sau
- accesul la sau scutirea de asigur?ri obligatorii, facultative continue sau voluntare

de realizarea perioadelor de asigurare, de încadrare în munc?, de activitate independent? sau de reziden?? ia în considerare, atât cât este necesar, perioadele de asigurare, de încadrare în munc?, de activitate independent? sau de reziden?? realizate în temeiul legisla?iei oric?rui alt stat membru, ca ?i cum ar fi fost realizate în temeiul legisla?iei pe care o aplic?.”

9 Articolul 9 din Regulamentul nr. 883/2004 prevede:

„(1) Statele membre notifică în scris Comisiei Europene declarațiile efectuate în conformitate cu articolul 1 litera (l), legislațiile și regimurile prevăzute la articolul 3, convențiile realizate conform dispozițiilor prevăzute la articolul 8 alineatul (2), prestațiile minime menționate la articolul 58 și absența unui sistem de asigurări prevăzut la articolul 65a alineatul (1), precum și modificările de fond. Aceste notificări indică data de la care prezentul regulament se va aplica regimurilor specificate de statele membre în declarațiile lor.

(2) Notificările menționate se transmit anual Comisiei Europene și sunt făcute publice în mod corespunzător.”

10 Articolul 66 din acest regulament prevede că, „[î]n cazul în care legislația care se aplică condiționează dreptul la prestații prepensie de realizarea unor perioade de asigurare, de încadrare în muncă sau de activitate independentă, articolul 6 nu se aplică”.

Dreptul polonez

11 Potrivit articolului 3 alineatul 1 din ustawa o emeryturach pomostowych (Legea privind pensiile de tranziție) din 19 decembrie 2008, în versiunea consolidată (Dz. U. din 2015, poziția 965) (denumită în continuare „Legea privind pensiile de tranziție”), prezintă condiții deosebite locurile de muncă ce implică factori de risc care, odată cu înaintarea în vârstă, este foarte probabil să aibă efecte ireversibile asupra sănătății, în care activitatea se desfășoară în condiții de muncă deosebite, determinate de forțe ale naturii sau de procese tehnologice și care, în pofida unor măsuri de prevenție de natură tehnică, organizatorică și medicală, supun lucrătorii unor exigențe care depășesc nivelul capacităților lor, care, din cauza procesului de îmbătrânire, sunt diminuate înainte de atingerea vârstei de pensionare, îngreunând activitatea la locul de muncă ocupat până la data respectivă. O listă a locurilor de muncă în care activitatea se desfășoară în condiții deosebite se găsește în anexa 1 la această lege.

12 Articolul 3 alineatul 3 din legea menționată definește locurile de muncă cu caracter deosebit ca fiind cele care implică o răspundere și capacități psihice și fizice deosebite și în cazul cărora posibilitatea exercitării activității în mod corespunzător, fără a se periclita siguranța publică, inclusiv sănătatea sau viața altor persoane, se diminuează înainte de atingerea vârstei de pensionare din cauza deteriorării psihice și fizice provocate de îmbătrânire. Anexa II la aceeași lege cuprinde lista locurilor de muncă cu caracter deosebit.

13 Articolul 4 din Legea privind pensiile de tranziție prevede condițiile care trebuie îndeplinite pentru a beneficia de dreptul la o pensie de tranziție. Astfel, lucrătorul:

„1) trebuie să fie născut ulterior datei de 31 decembrie 1948;

2) trebuie să fi desfășurat o activitate într-un loc de muncă în condiții deosebite sau cu caracter deosebit timp de cel puțin 15 ani;

3) trebuie să aibă cel puțin 55 de ani în cazul femeilor și cel puțin 60 de ani în cazul bărbaților;

4) trebuie să facă dovada unor perioade de contribuție și scutite de la plata contribuției [...] de cel puțin 20 de ani în cazul femeilor și de cel puțin 25 de ani în cazul bărbaților;

5) anterior datei de 1 ianuarie 1999, trebuie să își fi desfășurat activitatea într-un loc de muncă cu caracter deosebit sau în condiții deosebite, în sensul articolului 3 alineatele 1 și 3 din Legea privind pensiile de tranziție sau al articolelor 32 și 33 din [ustawa o emeryturach i rentach z

Funduszu Ubezpiecze? Spo?ecznych (Legea privind pensiile pentru limit? de vârst? ?i alte pensii acordate prin casa de securitate social?) din 17 decembrie 1998 (Dz. U. din 2016, pozi?ia 887)];

6) ulterior datei de 31 decembrie 2008, trebuie s? î?i fi desf??urat activitatea într?un loc de munc? cu caracter deosebit sau în condi?ii deosebite, în sensul articolului 3 alineatele 1 ?i 3 din Legea privind pensiile de tranzi?ie;

7) contractul s?u de munc? trebuie s? fi încetat.”

14 Potrivit articolului 8 din Legea privind pensiile de tranzi?ie, lucr?torul care desf??oar? o activitate într?un loc de munc? în condi?iile deosebite enumerate la punctele 20, 22 ?i 32 din anexa I la legea men?ionat? ?i care îndepline?te condi?iile de la articolul 4 punctele 1) ?i 4)-7) din aceasta poate solicita o pensie de tranzi?ie, cu condi?ia s? aib? cel pu?in 50 de ani în cazul femeilor ?i cel pu?in 55 de ani în cazul b?rba?ilor ?i s? dovedeasc? cel pu?in 10 ani de vechime într?un loc de munc? în care activitatea se desf??oar? în aceste condi?ii deosebite.

15 În conformitate cu articolul 16 din aceast? lege, dreptul la o pensie de tranzi?ie se stinge fie în ziua precedent? datei dobândirii dreptului la o pensie pentru limit? de vârst?, stabilit? printr?o decizie a institu?iei de securitate social? sau a unui alt organism de pensii definit în dispozi?ii distincte, fie în ziua în care beneficiarul împline?te vârsta de pensionare, fie în ziua decesului beneficiarului.

16 Articolul 6 alineatele 1 ?i 2 din Legea privind pensiile pentru limit? de vârst? ?i alte pensii acordate prin casa de securitate social? (denumit? în continuare „Legea privind pensiile pentru limit? de vârst?”) prevede:

„1. Constituie perioade de cotizare:

1) perioadele de asigurare;

[...]

2. Sunt considerate perioade de cotizare ?i perioadele anterioare datei de 15 noiembrie 1991 pentru care contribu?iile la asigur?rile sociale au fost pl?tite sau nu erau obligatorii, ?i anume:

1) perioadele de încadrare în munc? dup? împlinirea vârstei de 15 ani:

[...]

d) în cazul cet??enilor polonezi în str?in?tate: la al?i angajatori str?ini, atunci când, în perioada de munc? în str?in?tate, cotiza?iile au fost pl?tite în regimul polonez de securitate social?; [...]”

Litigiul principal ?i întreb?rile preliminare

17 Domnul Czerwi?ski, n?scut la data de 1 ianuarie 1951, a acumulat 23 de ani ?i 6 luni de perioade de contribu?ie ?i scutite de la plata contribu?iei în Polonia.

18 În plus, în perioada 2005-2011, el a lucrat ca mecanic secund la bordul unei nave în Germania ?i ca mecanic ?ef la bordul unei nave în Norvegia. În aceste perioade de activitate, el a pl?tit cotiza?ii la institu?iile de securitate social? germane, respectiv la cele norvegiene.

19 La 12 iunie 2013, persoana interesat? a depus la ZUS o cerere de pensie de tranzi?ie.

20 Prin decizia din 31 iulie 2013, ZUS a respins aceast? cerere pentru motivul c? persoana interesat? nu f?cuse, la 1 ianuarie 2009, dovada unei vechimi de 15 ani într?un loc de munc? cu

caracter deosebit sau într-un loc de muncă în care activitatea se desfășoară în condiții deosebite, în sensul articolului 3 alineatele 1 și 3 din Legea privind pensiile de tranziție, nici dovada unor perioade de contribuție și scutite de la plata contribuției de 25 de ani cerute de această lege.

21 Domnul Czerwiński a formulat o acțiune împotriva acestei decizii.

22 Prin hotărârea din 28 ianuarie 2015, Sąd Okręgowy w Gdańsku VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (Tribunalul Regional din Gdańsk, Secția a VII-a pentru litigii de muncă și asigurări sociale, Polonia) a respins această acțiune. Potrivit acestei instanțe, domnul Czerwiński a făcut dovada unei perioade de 15 ani de muncă desfășurată în condițiile deosebite cerute de lege, însă nu putea invoca 25 de ani de cotizare, întrucât perioadele de cotizare în străinătate nu puteau fi luate în considerare în acest scop.

23 Fiind sesizat cu un apel introdus de domnul Czerwiński împotriva acestei hotărâri, Sąd Apelacyjny w Gdańsku III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (Curtea de Apel din Gdańsk, Secția a III-a pentru litigii de muncă și asigurări sociale) își exprimă îndoiala cu privire la calificarea pensiei de tranziție.

24 Deși declarația dată de autoritățile poloneze, în conformitate cu articolul 9 din Regulamentul nr. 883/2004, precizează că pensiile de tranziție fac parte din categoria prestațiilor de prepensionare, instanța de trimitere urmărește să afle dacă aceste pensii nu ar trebui să fie considerate prestații pentru limită de vârstă. Ea apreciază, în acest context, că ar trebui să se stabilească dacă clasificarea unei prestații într-una dintre ramurile de securitate socială enumerate la articolul 3 din Regulamentul nr. 883/2004 efectuat de autoritatea națională competentă în declarația care trebuie dată de statul membru în cauză în temeiul articolului 9 din regulamentul menționat are caracter definitiv sau dacă poate face obiectul unei aprecieri din partea instanțelor naționale.

25 Instanța de trimitere arată că, dacă pensia de tranziție ar fi calificată drept prestație pentru limită de vârstă, ar fi aplicabilă regula de cumulare a perioadelor prevăzută la articolul 6 din Regulamentul nr. 883/2004.

26 În schimb, dacă pensia de tranziție ar face parte din categoria prestațiilor de prepensionare, s-ar ridica problema dacă excepția de la regula de cumulare a perioadelor, astfel cum rezultă aceasta din articolul 66 din Regulamentul nr. 883/2004, este compatibilă cu obiectivul de protecție în materie de securitate socială care decurge din articolul 48 litera (a) TFUE.

27 În aceste condiții, Sąd Apelacyjny w Gdańsku (Curtea de Apel din Gdańsk) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) O autoritate sau o instanță națională poate aprecia clasificarea unei anumite prestații într-una dintre ramurile de securitate socială enumerate la articolul 3 din Regulamentul nr. 883/2004, în declarația dată de un stat membru în aplicarea articolului 9 din regulamentul menționat?

2) Pensia de tranziție reglementată de [Legea privind pensiile de tranziție] este o prestație pentru limită de vârstă în sensul articolului 3 alineatul (1) litera (d) din Regulamentul nr. 883/2004?

3) În cazul neaplicării regulii cumulării perioadelor de asigurare în cazul prestațiilor de prepensionare [articolul 66 din Regulamentul nr. 883/2004 și considerentul (33) al regulamentului], se respectă funcția de protecție din domeniul securității sociale care rezultă din articolul 48 litera (a) [TFUE]?”

Cu privire la prima întrebare preliminară?

28 Prin intermediul primei întrebări formulate, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă clasificarea unei prestații sociale într-una dintre ramurile de securitate socială enumerate la articolul 3 din Regulamentul nr. 883/2004, efectuată de autoritatea națională competentă în declarația dată de statul membru în temeiul articolului 9 alineatul (1) din regulamentul menționat, are caracter definitiv sau dacă poate face obiectul unei aprecieri din partea instanțelor naționale.

29 În ceea ce privește declarația dată în temeiul articolului 9 alineatul (1) din Regulamentul nr. 883/2004, Curtea a considerat că statele membre au obligația de a declara legislațiile și regimurile referitoare la prestații de securitate socială care intră în domeniul de aplicare material al acestui regulament și că ruia aceste state membre sunt ținute să se conformeze, respectând totodată cerințele care rezultă din articolul 4 alineatul (3) TUE (a se vedea în acest sens Hotărârea din 3 martie 2016, Comisia/Malta, C-12/14, EU:C:2016:135, punctul 36).

30 Astfel, din principiul cooperării loiale, enunțat la articolul 4 alineatul (3) TUE, rezultă că, în vederea declarației prevăzute la articolul 9 alineatul (1) din Regulamentul nr. 883/2004, orice stat membru trebuie să efectueze o examinare diligentă a propriilor regimuri de securitate socială și, dacă este necesar, la finalul acestei examinări să declare că ele intră în domeniul de aplicare al acestui regulament (a se vedea în acest sens Hotărârea din 3 martie 2016, Comisia/Malta, C-12/14, EU:C:2016:135, punctul 37 și jurisprudența citată).

31 Astfel, această declarație creează prezumția că legislațiile naționale declarate în temeiul articolului 9 din Regulamentul nr. 883/2004 intră în domeniul de aplicare al acestui regulament și leagă în principiu celelalte state membre (Hotărârea din 3 martie 2016, Comisia/Malta, C-12/14, EU:C:2016:135, punctul 38).

32 Pe de altă parte, împrejurarea că o lege sau o reglementare națională nu a fost menționată în declarația prevăzută la articolul 9 din Regulamentul nr. 883/2004 nu poate, prin ea însăși, să conducă la concluzia că legea sau reglementarea respectivă nu intră în domeniul de aplicare al regulamentului amintit (a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 iulie 1996, Otte, C-25/95, EU:C:1996:295, punctul 20 și jurisprudența citată, precum și Hotărârea din 19 septembrie 2013, Hliddal și Bornand, C-217/12, EU:C:2013:568, punctul 46).

33 Astfel, Curtea a statuat în repetate rânduri că distincția dintre prestațiile excluse din domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 883/2004 și prestațiile care se încadrează în acesta se întemeiază în esență pe elementele constitutive ale fiecărei prestații, în special pe finalitățile sale și pe condițiile sale de acordare, iar nu pe faptul că o prestație este sau nu este calificată de o legislație națională drept prestație de securitate socială (Hotărârea din 27 martie 1985, Scrivner și Cole, 122/84, EU:C:1985:145, punctul 18, Hotărârea din 11 iulie 1996, Otte, C-25/95, EU:C:1996:295, punctul 21, precum și Hotărârea din 5 martie 1998, Molenaar, C-160/96, EU:C:1998:84, punctul 19 și jurisprudența citată).

34 În orice caz, pentru a intra în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 883/2004, o legislație națională trebuie să se refere la unul dintre riscurile expres enumerate la articolul 3 alineatul (1) din regulamentul menționat (a se vedea în acest sens Hotărârea din 27 martie 1985, Scrivner și Cole, 122/84, EU:C:1985:145, punctul 19, precum și Hotărârea din 11 iulie 1996, Otte, C-25/95, EU:C:1996:295, punctul 22).

35 În speță, întrucât instanța de trimitere urmărește să afle dacă prestația în discuție în litigiul principal trebuie să fie calificată drept prestație de prepensionare sau drept prestație pentru

limit? de vârst?, este cert c? aceast? presta?ie are leg?tur? cu unul dintre riscurile enumerate la articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 883/2004.

36 Cu toate acestea, atunci când exist? îndoieli cu privire la calificarea presta?iei sociale efectuat? de autoritatea na?ional? competent? în declara?ia sa dat? în temeiul articolului 9 din Regulamentul nr. 883/2004, revine statului membru care a dat declara?ia respectiv? sarcina de a reevalua temeinicia acesteia ?i, dac? este cazul, de a o modifica (a se vedea prin analogie Hot?rârea din 3 martie 2016, Comisia/Malta, C?12/14, EU:C:2016:135, punctul 39).

37 În acest context, Curtea a considerat c? o instan?? na?ional? sesizat? cu un litigiu referitor la o legisla?ie na?ional? poate fi oricând chemat? s? examineze calificarea presta?iei în discu?ie în cauza care îi este deferit? ?i, dac? este cazul, s? sesizeze Curtea cu o întrebare preliminar? referitoare la aceasta, pentru a stabili dac? legisla?ia respectiv? intr? în domeniul de aplicare material al Regulamentului nr. 883/2004 (a se vedea în acest sens Hot?rârea din 3 martie 2016, Comisia/Malta, C?12/14, EU:C:2016:135, punctul 43).

38 Din moment ce calificarea unei presta?ii sociale, în sensul Regulamentului nr. 883/2004, trebuie s? fie efectuat? de instan?a na?ional? în cauz? în mod autonom ?i în func?ie de elementele constitutive ale presta?iei sociale în discu?ie, cu sesizarea Cur?ii, dac? este cazul, cu o întrebare preliminar?, clasificarea presta?iilor sociale realizat? în declara?ia dat? de autoritatea na?ional? competent? în temeiul articolului 9 din regulamentul men?ionat nu poate avea caracter definitiv.

39 Astfel, obiectivul principal al Regulamentului nr. 883/2004, care este de a asigura coordonarea sistemelor de securitate social? în cadrul liberei circula?ii a lucr?torilor ?i de a garanta în acela?i timp egalitatea de tratament în raport cu diferitele legisla?ii na?ionale, ar fi compromis în mod semnificativ dac? ar fi posibil ca fiecare stat membru s? stabileasc? în mod discre?ionar domeniul de aplicare al regulamentul men?ionat, prin neincluderea anumitor presta?ii sociale în declara?ie sau, dimpotriv?, prin includerea lor în aceasta.

40 Prin urmare, este necesar s? se r?spund? la prima întrebare c? clasificarea unei presta?ii sociale într?una dintre ramurile de securitate social? enumerate la articolul 3 din Regulamentul nr. 883/2004, efectuat? de autoritatea na?ional? competent? în declara?ia dat? de statul membru în temeiul articolului 9 alineatul (1) din regulamentul men?ionat, nu are caracter definitiv. Calificarea unei presta?ii sociale poate fi efectuat? de instan?a na?ional? în cauz? în mod autonom ?i în func?ie de elementele constitutive ale presta?iei sociale în discu?ie, cu sesizarea Cur?ii, dac? este cazul, cu o întrebare preliminar?.

Cu privire la a doua întrebare preliminar?

41 Prin intermediul celei de a doua întreb?ri formulate, instan?a de trimitere solicit? s? se stabileasc? dac? pensia de tranzi?ie trebuie s? fie considerat? o „presta?ie pentru limit? de vârst?”, în sensul articolului 3 alineatul (1) litera (d) din Regulamentul nr. 883/2004, sau o „presta?ie de prepensionare”, în sensul articolului 3 alineatul (1) litera (i) din acela?i regulament.

42 Trebuie ar?tat, cu titlu introductiv, c? r?spunsul la aceast? întrebare este determinant pentru solu?ionarea cererii de acordare a unei pensii de tranzi?ie. Astfel, dac? aceast? pensie trebuie considerat? o „presta?ie pentru limit? de vârst?” ?i având în vedere c? acordarea beneficiului unei asemenea presta?ii este condi?ionat? de realizarea perioadelor de asigurare, de încadrare în munc?, de activitate independent? sau de reziden??, atunci institu?ia competent? a unui stat membru trebuie s? ?in? seama, în conformitate cu articolul 6 din Regulamentul nr. 883/2004, de toate perioadele realizate în temeiul legisla?iei oric?rui alt stat membru, chiar a oric?rui alt stat membru al SEE, ca ?i cum ar fi fost realizate în statul membru din care face parte respectiva

institu?ie. În schimb, dac? aceast? pensie este calificat? drept „presta?ie de prepensionare”, atunci articolul 66 din Regulamentul nr. 883/2004 exclude aplicarea regulii cumul?rii perioadelor, prev?zut? la articolul 6 din acest regulament.

43 În ceea ce prive?te stabilirea naturii presta?iei în discu?ie în litigiul principal, trebuie amintit c?, potrivit unei jurispruden?e constante, presta?iile de securitate social? trebuie considerate ca având aceea?i natur?, indiferent de caracteristicile specifice ale diferitor legisla?ii na?ionale, atunci când obiectul ?i finalitatea lor, precum ?i baza lor de calcul sau condi?iile de acordare a acestora sunt identice. În schimb, caracteristici strict formale nu trebuie considerate ca fiind elemente constitutive pentru clasificarea presta?iilor (a se vedea în acest sens Hot?rârea din 5 iulie 1983, Valentini, 171/82, EU:C:1983:189, punctul 13, Hot?rârea din 18 iulie 2006, De Cuyper, C?406/04, EU:C:2006:491, punctul 25, ?i Hot?rârea din 11 septembrie 2008, Petersen, C?228/07, EU:C:2008:494, punctul 21).

44 Atunci când este necesar s? se disting? între diferitele categorii de presta?ii de securitate social?, Curtea a precizat c? trebuie s? se ia în considerare riscul pe care îl acoper? fiecare presta?ie (Hot?rârea din 18 iulie 2006, De Cuyper, C?406/04, EU:C:2006:491, punctul 27, precum ?i Hot?rârea din 19 septembrie 2013, Hliddal ?i Bornand, C?216/12 ?i C?217/12, EU:C:2013:568, punctul 52).

45 Astfel, presta?iile pentru limit? de vârst? prev?zute la articolul 3 alineatul (1) litera (d) din Regulamentul nr. 883/2004 sunt caracterizate în esen?? prin faptul c? urm?resc s? asigure mijloacele de subzisten?? ale unor persoane care, atunci când împlinesc o anumit? vârst?, î?i p?r?sesc locul de munc? ?i nu mai sunt obligate s? se pun? la dispozi?ia serviciului administrativ competent în materia ocup?rii for?ei de munc? (Hot?rârea din 5 iulie 1983, Valentini, 171/82, EU:C:1983:189, punctul 14).

46 În schimb, chiar dac? prezint? anumite similarit??i cu presta?iile pentru limit? de vârst? în ceea ce prive?te obiectul ?i finalitatea lor – ?i anume printre altele asigurarea mijloacelor de subzisten?? ale persoanelor care au împlinit o anumit? vârst? –, presta?iile de prepensionare difer? de acestea în special prin faptul c? urm?resc un obiectiv legat de politica de încadrare în munc?, contribuind la eliberarea locurilor de munc? ocupate de salaria?i care se apropie de vârsta de pensionare, în beneficiul persoanelor mai tinere f?r? loc de munc?, obiectiv care a ap?rut în contextul unei crize economice care a afectat Europa (a se vedea în acest sens Hot?rârea din 5 iulie 1983, Valentini, 171/82, EU:C:1983:189, punctele 16 ?i 17). De asemenea, în cazul încet?rii activit??ii economice a unei întreprinderi, acordarea unei asemenea presta?ii contribuie la diminuarea num?rului de lucr?tori concedia?i care fac obiectul sistemului de asigur?ri de ?omaj (a se vedea prin analogie Hot?rârea din 11 iulie 1996, Otte, C?25/95, EU:C:1996:295, punctul 31).

47 Prin urmare, presta?iile de prepensionare sunt legate mai curând de situa?ia de criz? economic?, de restructurare, de concedieri ?i de ra?ionalizare.

48 În plus, trebuie subliniat c?, de?i regimurile legale de prepensionare nu intrau în domeniul de aplicare al legisla?iei aplicabile regimurilor de securitate social? a lucr?torilor migran?i înainte de intrarea în vigoare a Regulamentului nr. 883/2004, no?iunea „presta?ie de prepensionare” este în prezent definit? la articolul 1 litera (x) din regulamentul men?ionat ca desemnând toate presta?iile în numerar, altele decât ajutorul de ?omaj sau pensia anticipat?, acordate începând de la o anumit? vârst? lucr?torilor care ?i?au redus, ?i?au încetat sau ?i?au suspendat activit??ile profesionale pân? la vârsta la care îndeplinesc condi?iile pentru ob?inerea unei pensii pentru limit? de vârst? sau a unei pensii anticipate, primirea acesteia nefiind condi?ionat? de disponibilitatea persoanei în cauz? fa?? de serviciile de ocupare a for?ei de munc? din statul competent.

49 Potrivit aceleiași dispoziții, „prestația de prepensionare” se deosebește de „prestația anticipată pentru limită de vârstă” prin faptul că aceasta din urmă este acordată înainte ca persoana în cauză să fi atins vârsta normală de pensionare pentru limită de vârstă și fie continuă să fie furnizată după atingerea vârstei menționate, fie este înlocuită cu o altă pensie pentru limită de vârstă.

50 În lumina acestor considerații trebuie să se examineze dacă o prestație precum cea în discuție în litigiul principal trebuie să fie considerată o „prestație pentru limită de vârstă”, în sensul articolului 3 alineatul (1) litera (d) din Regulamentul nr. 883/2004, sau o „prestație de prepensionare”, în sensul articolului 3 alineatul (1) litera (i) din acest regulament.

51 În ceea ce privește, mai întâi, obiectul și finalitatea prestației în discuție în litigiul principal, din articolul 3 din Legea privind pensiile de tranziție, în special din cuprinsul alineatelor 1 și 3 ale acestuia, reiese că pensia de tranziție privește lucrătorii care au ocupat locuri de muncă ce implică factori de risc în condiții de muncă deosebite care pot avea efecte ireversibile asupra sănătății sau care necesită, în pofida progresului tehnic, capacități psihice și fizice specifice care, din cauza procesului de îmbătrânire, sunt reduse ori diminuate înainte de atingerea vârstei de pensionare până la nivelul la care îngreunează munca prestată până la data respectivă și chiar lucrătorii care nu mai pot asigura desfășurarea activității în locuri de muncă cu caracter deosebit, cum sunt cele ce implică o răspundere și capacități deosebite, și care, din cauza deteriorării psihice și fizice corespunzătoare vârstei înaintate, nu mai pot desfășura această activitate fără a periclita sănătatea și viața altor persoane.

52 Chiar dacă, *a priori*, beneficiarul pensiei de tranziție, la fel ca lucrătorul care beneficiază de o prestație de prepensionare în sensul articolului 1 litera (x) din Regulamentul nr. 883/2004, și-a încetat sau și-a suspendat activitățile profesionale până la vârsta la care îndeplinește condițiile pentru obținerea unei pensii pentru limită de vârstă, nu este mai puțin adevărat că pensia de tranziție nu este legată de situația pieței muncii în contextul unei crize economice, nici de capacitatea economică a întreprinderii în cadrul unei restructurări, ci numai de natura locului de muncă, care prezintă un caracter deosebit sau în care activitatea se desfășoară în condiții deosebite.

53 În plus, întrucât legislația națională în discuție se referă în mod expres la procesul de îmbătrânire a lucrătorilor și nu face nicio mențiune cu privire la un obiectiv de eliberare a locurilor de muncă în beneficiul unor persoane mai tinere, prestația în discuție în litigiul principal pare să prezinte mai curând o legătură cu prestațiile pentru limită de vârstă.

54 În continuare, în ceea ce privește baza de calcul al prestației în discuție în litigiul principal, din decizia de trimitere reiese în esență că quantumul pensiei de tranziție este stabilit în funcție de quantumul pensiei pentru limită de vârstă, articolul 14 alineatul 3 din Legea privind pensiile de tranziție precizând că quantumul pensiei de tranziție nu poate fi inferior celui al pensiei minime pentru limită de vârstă, astfel cum acesta este stabilit prin Legea privind pensiile pentru limită de vârstă. În plus, articolele 18, 19 și 20 din Legea privind pensiile de tranziție prevăd drepturi la indemnizațiile de dependență, la pensia de urmaș și la alocația pentru cheltuieli funerare, potrivit aceluiași modality cu cele prevăzute de Legea privind pensiile pentru limită de vârstă.

55 În sfârșit, în ceea ce privește condițiile de acordare a prestației în discuție în litigiul principal, trebuie arătat că articolul 4 din Legea privind pensiile de tranziție definește condițiile generale referitoare la vârstă, la vechimea în muncă, precum și la dovedirea unor perioade lungi de contribuție și scutite de la plata contribuției, care sunt, în principiu, cerințe referitoare la acordarea unor prestații pentru limită de vârstă, diferite de condițiile de acordare reținute în general în cazul prestațiilor de prepensionare.

56 În ceea ce privește, mai precis, pierderea dreptului la o pensie de tranziție, este necesar să se sublinieze că, deși din articolul 16 din Legea privind pensiile de tranziție reiese că dreptul la această prestație se stinge în ziua precedentă datei dobândirii dreptului la o pensie pentru limită de vârstă, dosarul prezentat Curții nu conține totuși niciun element care să permită să se excludă că este vorba despre o prestație anticipată pentru limită de vârstă în sensul articolului 1 litera (x) din Regulamentul nr. 883/2004, în măsura în care pensia de tranziție va continua să fie furnizată după împlinirea vârstei normale de pensionare pentru limită de vârstă sau în măsura în care pensia de tranziție va fi înlocuită cu o altă prestație pentru limită de vârstă.

57 În aceste condiții, trebuie să se constate că atât din obiectul și din finalitatea prestației în discuție în litigiul principal, cât și din baza de calcul al acesteia și din condițiile sale de acordare rezultă că o asemenea prestație are legătură cu riscul de îmbătrânire prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (d) din Regulamentul nr. 883/2004 și că, prin urmare, îi este aplicabilă regula de cumulare a perioadelor.

58 În consecință, trebuie să se răspundă la a doua întrebare că o prestație precum cea în discuție în litigiul principal trebuie să fie considerată o „prestație pentru limită de vârstă”, în sensul articolului 3 alineatul (1) litera (d) din Regulamentul nr. 883/2004.

Cu privire la a treia întrebare preliminară

59 Având în vedere răspunsul dat la primele două întrebări, nu este necesar să se răspundă la a treia întrebare.

Cu privire la cheltuielile de judecată

60 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a zecea) declară:

1) **Clasificarea unei prestații sociale într-una dintre ramurile de securitate socială enumerate la articolul 3 din Regulamentul (CE) nr. 883/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială, efectuată de autoritatea națională competentă în declarația dată de statul membru în temeiul articolului 9 alineatul (1) din regulamentul menționat, nu are caracter definitiv. Calificarea unei prestații sociale poate fi efectuată de instanța națională în cauză în mod autonom și în funcție de elementele constitutive ale prestației sociale în discuție, cu sesizarea Curții, dacă este cazul, cu o întrebare preliminară.**

2) O prestație precum cea în discuție în litigiul principal trebuie să fie considerată o „prestație pentru limită de vârstă”, în sensul articolului 3 alineatul (1) litera (d) din Regulamentul nr. 883/2004.

Semnături

* Limba de procedură: polona.